

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

พื้นที่โครงการตั้งอยู่ในลุ่มน้ำยมตอนล่างในเขตจังหวัดพิษณุโลก และพิจิตร ในบางปีช่วงฤดูแล้ง แม่น้ำยมมีปริมาณน้ำน้อย และบางช่วงของลำน้ำแห้งขอด โดยเฉพาะในเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ทำให้ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเพาะปลูก เกษตรกรต้องทำการสูบน้ำจากบ่อดอกหรือบ่อน้ำบาดาลระดับตื้นเป็นแหล่งน้ำเสริมใช้ในการเพาะปลูกเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้ พื้นที่ตอนล่างของลุ่มน้ำยมมีสภาพภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยในการพัฒนาเป็นโครงการประเภท่าอ่างเก็บน้ำ ดังนั้นการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำโดยการก่อสร้างอาคารบังคับน้ำในแม่น้ำยม จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ โดยการก่อสร้างอาคารบังคับน้ำเป็นช่วง ๆ แบบขั้นบันไดเพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้น้ำได้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งลำน้ำ

ปัจจุบันพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่างมีการก่อสร้างอาคารบังคับน้ำในแม่น้ำยมตั้งแต่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ลงมาถึงอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร จำนวน 9 แห่ง โดยเป็นโครงการประเภท่าอ่างประตูละบายน้ำจำนวน 3 แห่ง และประเภท่าฝายยาง จำนวน 6 แห่ง ประกอบด้วย

- (1) ประตูละบายบ้านหาดสะพานจันทร์ (ประตูละบายน้ำแม่น้ำยม)
- (2) ฝายยางบ้านเกาะวังษ์เกียรติ์
- (3) ประตูละบายน้ำยางซ้าย
- (4) ฝายบ้านกง
- (5) ประตูละบายน้ำบ้านวังสะตือ
- (6) ฝายบ้านบางบัว
- (7) ฝายสามง่าม
- (8) ฝายพญาวัง
- (9) ฝายบางคลาน (ฝายยางพิจิตร)

เมื่อพิจารณาตำแหน่งอาคารบังคับน้ำตั้งแต่บริเวณด้านท้ายประตูละบายน้ำบ้านวังสะตือในเขตอำเภองกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ลงไป พบว่า อาคารบังคับน้ำตัวแรกที่อยู่ถัดไปที่สามารถใช้งานได้ดี คือ ฝายสามง่าม ถัดลงไป คือ ฝายพญาวัง ซึ่งช่วงระยะระหว่างฝายทั้งสองแห่งประมาณ 146 กิโลเมตร มีอาคารบังคับน้ำเพียง 2 แห่ง เท่านั้น ประกอบกับเป็นโครงการประเภท่าอ่างฝายยาง ระดับเก็บกักของฝายยางทั้งสองแห่งนั้นจึงไม่สูงนัก จึงทำให้ปริมาณน้ำและระยะทางในการเก็บกักน้ำไม่เพียงพอต่อเกษตรกรผู้ใช้น้ำที่มีอยู่ตลอดริมฝั่งแม่น้ำยม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการพัฒนาโครงการประเภท่าอ่างอาคารบังคับน้ำเพิ่มเติมในลำน้ำยม เพื่อช่วยเก็บกักน้ำในลำน้ำเพิ่มเติมเป็นช่วง ๆ สำหรับเป็นแหล่งน้ำต้นทุนให้เกษตรกรสามารถใช้น้ำได้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งลำน้ำ ด้วยเหตุนี้ กรมชลประทานจึงได้พิจารณาก่อสร้างอาคารเก็บกักน้ำในแม่น้ำยมช่วงต่อจากประตูละบายน้ำบ้านวังสะตือลงมา จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย ประตูละบายน้ำท่านางงาม ประตูละบายน้ำท่าแห่ ประตูละบายน้ำบ้านวังจิก และประตูละบายน้ำโพธิ์ประทับช้าง โดยโครงการนี้ได้ถูกบรรจุในแผนงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.)

เนื่องจากโครงการประตูละบายน้ำท่านางงามตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มน้ำยม ซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและมีแม่น้ำยมเป็นแม่น้ำสายหลักในพื้นที่ ซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติของประเทศไทย ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 เรื่อง ขอบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 เรื่อง การทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม

พ.ศ. 2543 เรื่อง ทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติของประเทศไทย และมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ข้อ 10 ให้มีการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) นอกจากนี้ ยังเป็นโครงการประเภทประจักษ์ประจักษ์น้ำกันแม่น้ำสายหลัก คือ แม่น้ำยม ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 ในลำดับที่ 35 ประจักษ์ประจักษ์น้ำในแม่น้ำสายหลักทุกขนาดต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ในการนี้ 18 ธันวาคม 2561 กรมชลประทาน จึงได้ดำเนินการว่าจ้าง บริษัท ศรีเอทีพี เทคโนโลยี จำกัด ศึกษาและจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) โครงการอาคารบังคับน้ำในแม่น้ำยม ตอนล่าง จังหวัดพิจิตร - พิษณุโลก 4 โครงการ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินโครงการสนองต่อการพัฒนาและจัดหา แหล่งน้ำต้นทุนในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในระยะยาว เพื่อการชลประทานการอุปโภคบริโภค และ การพัฒนาการเกษตร ทั้งในปัจจุบันและความต้องการในอนาคต

4 ตุลาคม 2562 คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ได้มีมติเห็นชอบต่อรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) โครงการอาคาร บังคับน้ำในแม่น้ำยมตอนล่าง จังหวัดพิจิตร - พิษณุโลก จำนวน 2 โครงการ คือโครงการประจักษ์ประจักษ์น้ำ ทำนงงาม และโครงการประจักษ์ประจักษ์น้ำบ้านวังจิก

ปี 2562 เริ่มการก่อสร้างโครงการประจักษ์ประจักษ์น้ำทำนงงาม โดยสำนักงานก่อสร้างชลประทาน ขนาดกลางที่ 3

ปี 2563 สำนักบริหารโครงการ กรมชลประทาน เริ่มดำเนินการติดตามผลการปฏิบัติตามป้องกัน แก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมถึงแผนปฏิบัติการ ป้องกันแก้ไขและแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Mitigation Plans; EIMP) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการประจักษ์ประจักษ์น้ำทำนงงาม จังหวัดพิษณุโลก มีเป้าหมายสำคัญการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อรองรับกิจกรรมการใช้น้ำต่าง ๆ ดังนี้

- (1) เพื่อเป็นแหล่งเก็บกักน้ำไว้ใช้ในการเพาะปลูกในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- (2) เพื่อเป็นแหล่งเก็บกักน้ำสำหรับอุปโภค - บริโภคของประชาชน ตลอดจนสัตว์เลี้ยงในฤดูแล้ง
- (3) เพื่อบรรเทาความเสียหายเนื่องจากอุทกภัย
- (4) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎรที่อยู่ในเขตพื้นที่โครงการ

1.3 วัตถุประสงค์ของรายงาน

กรมชลประทาน ดำเนินการตามมาตรา 51/5 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ที่ระบุว่า ให้ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตที่ได้จัดทำรายงาน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งได้รับอนุญาตให้ดำเนินการแล้ว จัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการ ที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เสนอต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตอย่างน้อยปีละ หนึ่งครั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศ กำหนด ทั้งนี้ จึงจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามมาตรการปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลการดำเนินการตาม

มาตรการฯ ต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ทั้งใน ระยะก่อสร้าง และระยะดำเนินการโครงการ ประกอบด้วยการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ติดตามการดำเนินงานของโครงการให้เป็นไปตามมาตรการป้องกัน แก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ระบุไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- 2) ติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการประจวบฯ น้ำท่านางงาม จังหวัดพิษณุโลก

1.4 รายละเอียดโครงการ

1.4.1 ที่ตั้งโครงการ โครงการประจวบฯ น้ำท่านางงาม มีห้วงงานตั้งอยู่ที่ หมู่ 10 บ้านแท่นนางงาม ตำบลนางงาม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก พิกัด 47QPU 184-537 (5042 IV) โดยทำก่อสร้างในช่องลาด ดังรูปที่ 1.4-1

1.4.2 ลักษณะโครงการ

1) ลักษณะพื้นที่รับน้ำและปริมาณน้ำท่า

พื้นที่รับน้ำฝนของประจวบฯ น้ำท่า	18,402.3	ตารางกิโลเมตร
ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปี	3,295.07	ล้านลูกบาศก์เมตร
ปริมาณน้ำหลากผ่านอาคาร (รอบ 100 ปี)	1,745.40	ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

2) ลักษณะเบื้องต้นของประจวบฯ น้ำท่านางงาม

2.1) ประจวบฯ น้ำท่า

ชนิดของประจวบฯ น้ำท่า	ประจวบฯ เหล็กโค้ง (Radial Gate)	
ความสูงของอาคาร	14.50	เมตร
ความกว้างของอาคาร (ไม่รวมทางผ่านปลา)	72.00	เมตร
ขนาดของบานประตู		
- กว้าง	12.50	เมตร
- สูง	8.00	เมตร
จำนวนของบานประตู	5	บาน

2.2) ลักษณะความจุตามลำน้ำ

ระดับน้ำเก็บกัก	+39.00	เมตร (รทก.)
ระดับท้องลำน้ำ	+29.50	เมตร (รทก.)
ระดับฐานสันฝายคอนกรีต	+31.50	เมตร (รทก.)
ระดับสันบาน	+39.50	เมตร (รทก.)
ระดับหลังต่อม่ออาคาร	+44.00	เมตร (รทก.)
ปริมาตรเก็บกักในลำน้ำยม	7.60	ล้านลูกบาศก์เมตร
ปริมาตรเก็บกักในลำน้ำสาขา/บึง	3.50	ล้านลูกบาศก์เมตร
ระยะเก็บกักตามลำน้ำในลำน้ำยม	28.75	กิโลเมตร
ความลึกผิวหน้าที่ระดับเก็บกัก	9.50	เมตร
ความยาวคันกันน้ำ		
- ฝั่งซ้าย	0.60	กิโลเมตร
- ฝั่งขวา	0.62	กิโลเมตร

2.3) อาคารรับน้ำและระบายน้ำบริเวณทำนบกั้นน้ำเดิม

ขนาดบานระบาย	2.4 x 2.4	เมตร
จำนวนช่องระบายน้ำ	1	ช่อง
ระดับธรณีบานระบายน้ำ	+39.20	เมตร (รทก.)

2.4) ทำนบกั้นน้ำเดิม

การก่อสร้างทำนบกั้นน้ำเดิมทางด้านเหนือน้ำ และทางด้านท้ายน้ำ กว้างด้านละ 42 เมตร ยาวด้านละ 68 เมตร จะทำหน้าที่กั้นน้ำ เพื่อบังคับให้น้ำไหลผ่านทางช่องลัดโดยออกแบบเป็นเขื่อนดินเนื้อเดียว (Homogenous Earthfill Dam) มีระดับสันทำนบกั้นน้ำเท่ากับระดับอาคารหัวงานสันทำนบกั้นน้ำ 6 เมตร พร้อมทั้งมีอาคารรับน้ำและระบายน้ำ มีจำนวนช่องระบายน้ำ 1 ช่อง และขนาดบานระบายน้ำ 2.4 X 2.4 เมตร

2.5) พื้นที่กันเขตก่อสร้าง

พื้นที่กันเขตก่อสร้าง จำนวน 203.13 ไร่ ประกอบด้วย พื้นที่ก่อสร้างอาคารบังคับน้ำและอาคารประกอบต่าง ๆ พื้นที่ก่อสร้างถนน พื้นที่ก่อสร้างสำนักงานโครงการ พร้อมบ้านพักเจ้าหน้าที่ควบคุมงาน และบ้านพักคนงาน

2.6) ทางผ่านปลา (Fish Passage)

ออกแบบทางผ่านปลาเป็นชนิดขึ้นบันได (cover flow wire) ผสมกับแบบบ่อพัก (pool type) มีลักษณะเป็นร่องน้ำกว้าง 3.00 เมตร มีลักษณะเป็นรางคอนกรีตเสริมเหล็กความลาดเทประมาณ 1 : 40 จากระดับด้านเหนือน้ำไปสู่ระดับท้ายน้ำมีกำแพงขวางทิศทางการไหลของน้ำชะลอความเร็วการไหลและเกิดบ่อน้ำนิ่งเป็นช่วง ๆ เพื่อให้ปลาด้านท้ายน้ำกระโจนข้าม และพัก

ลักษณะการทำงานของอาคาร คือ การที่น้ำไหลตามความยาวของราง ผ่านกำแพงขวาง ประกอบด้วย การไหลแบบไหลลอดได้น้ำ (Orifice) โดยมีช่องลอดติดกับพื้นราง และการไหลข้ามช่องสันฝาย (Weir) โดยมีช่องฝายน้ำล้นที่ปรับขนาดได้ด้วยจำนวนแผ่นขวาง ตำแหน่งของช่องลอดและช่องสันฝายอยู่คนละฝั่งของกำแพง สลับกลับไปมาแผ่นต่อแผ่น ทำให้เกิดการไหลในสภาพที่เหมาะสมแก่การกระโจนข้าม กล่าวคือน้ำที่ไหลผ่านช่องสันฝายจะคอยช่วยปรับระดับผิวน้ำระหว่างแผ่นให้ใกล้เคียงกัน และน้ำที่ไหลผ่านช่องลอดจะช่วยให้เกิดการผลักดันให้ปลาลอยตัวขึ้นบนผิวน้ำ ในส่วนของทางออกด้านเหนือน้ำจะออกแบบให้มีบานเปิดควบคุม 2 ระดับ สำหรับกรณีที่ระดับน้ำเท่ากับระดับเก็บกัก และระดับน้ำลดต่ำกว่าระดับเก็บกักเล็กน้อย (0.30 เมตร) ส่วนในกรณีที่เกิดน้ำนองมากกว่าสันบานประตูระบายน้ำ ก็จะเปิดบานประตูระบายน้ำจนหมดเพื่อให้ น้ำไหลไปด้านท้ายเต็มที่ ปลาสามารถว่ายผ่านประตูระบายน้ำได้โดยตรง เพราะมีความต่างระดับน้ำน้อย ดังนั้นจึงจะหยุดการใช้งานทางผ่านปลาด้วยการปิดบานทางออกด้านเหนือน้ำทางผ่านปลา

2.7) ถนนเข้าหัวงาน

ออกแบบเป็น asphaltic concrete ชนิด Double Surface Treatment หรือเป็นชนิด Single Surface Treatment มีผิวจราจรกว้าง 6.00 - 8.00 เมตร ไหลทาง 2 ข้าง กว้างข้างละ 1.00 เมตร

2.8) คันกั้นน้ำบริเวณเหนือน้ำและการเรียงหินกันการกัดเซาะด้านท้ายน้ำ

ดำเนินการเป็นการเรียงหินในร่องลวดตาข่ายขนาด 2.00 x 1.00 x 0.50 เมตร โดยมีน้ำหนักประมาณ 1.65 ตันต่อกล่อง จึงเป็นการเพิ่มความหนาแน่นและน้ำหนัก ความมั่นคงในการป้องกันการกัดเซาะ

3) พื้นที่รับประโยชน์และการบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำของโครงการ

3.1) พื้นที่รับประโยชน์

โครงการประจักษ์บายน้ำทำนงสามารถลดระดับน้ำให้พื้นที่เพาะปลูกที่อยู่บริเวณริมลำน้ำยมและลำน้ำสาขาที่อยู่ในระยะทดน้ำสามารถนำน้ำขึ้นไปใช้ประโยชน์ได้รวม 51,375 ไร่ ซึ่งทั้งหมดเป็นพื้นที่ทางฝั่งขวาของแม่น้ำยม (พื้นที่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำยม ปัจจุบันมีโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษายมน่าน และมีการจัดสรรน้ำให้กับพื้นที่ดังกล่าวอยู่แล้ว) โดยสามารถสรุปความจุเก็บกักของแหล่งน้ำต่าง ๆ ที่อยู่ในระยะทดน้ำของประจักษ์บายน้ำทำนงในบริเวณพื้นที่รับประโยชน์มีพื้นที่ครอบคลุมใน 5 ตำบล ของอำเภอ บางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ดังตารางที่ 1.4-1 และ 1.4-2

ตารางที่ 1.4-1 ความจุเก็บกักของแหล่งน้ำต่าง ๆ ที่อยู่ในระยะทดน้ำของโครงการประจักษ์บายน้ำทำนง

แหล่งน้ำเก็บกักลำน้ำ/หนอง/บึง ที่อยู่ในระยะทดน้ำของอาคารบังคับน้ำศักยภาพ	ปริมาตรเก็บกักรวม (ล้าน ลบ.ม.)
- คลองหนองขามและลำสาขา คลองหนองใหญ่ และลำสาขารวมถึงบึงหนองใหญ่ คลองตลุกช้าง คลองอ้ายเหมินและลำสาขาย่อย	0.49
- คลองกรงกรัก คลองเก้ารัง คลองชุมแสง คลองไชยงาม คลองแพงพวย คลองพระพาย คลองหวั่งกระได หนองพยอม และลำสาขาย่อย	3.01
รวมปริมาตรเก็บกัก	3.50

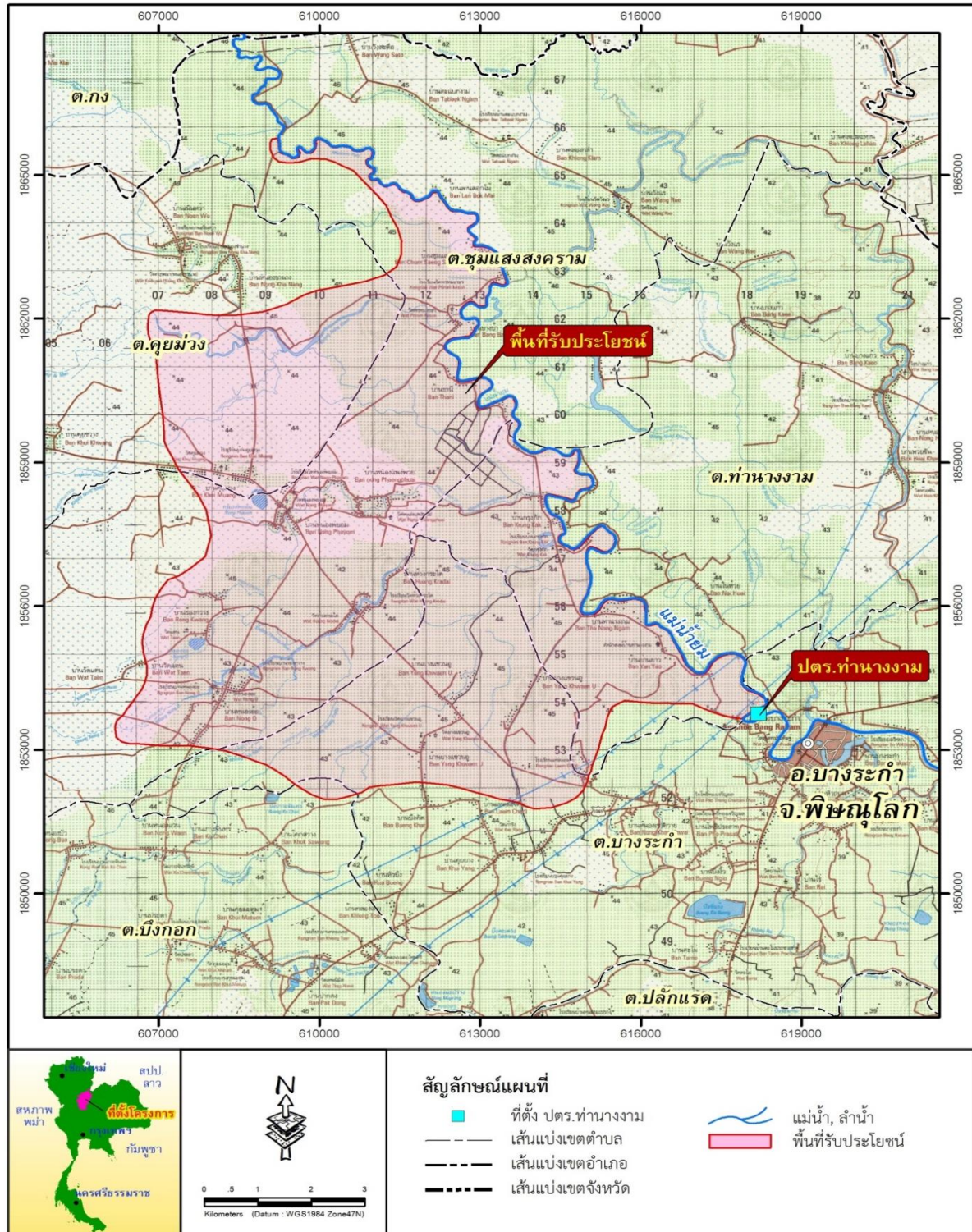
หมายเหตุ : ประจักษ์บายน้ำทำนงมีระดับเก็บกักที่ +39.0 เมตร (รทก.)

ตารางที่ 1.4-2 พื้นที่ศักยภาพการส่งน้ำฝั่งขวาของแม่น้ำยมที่อยู่ในระยะทดน้ำเข้าลำน้ำสาขา

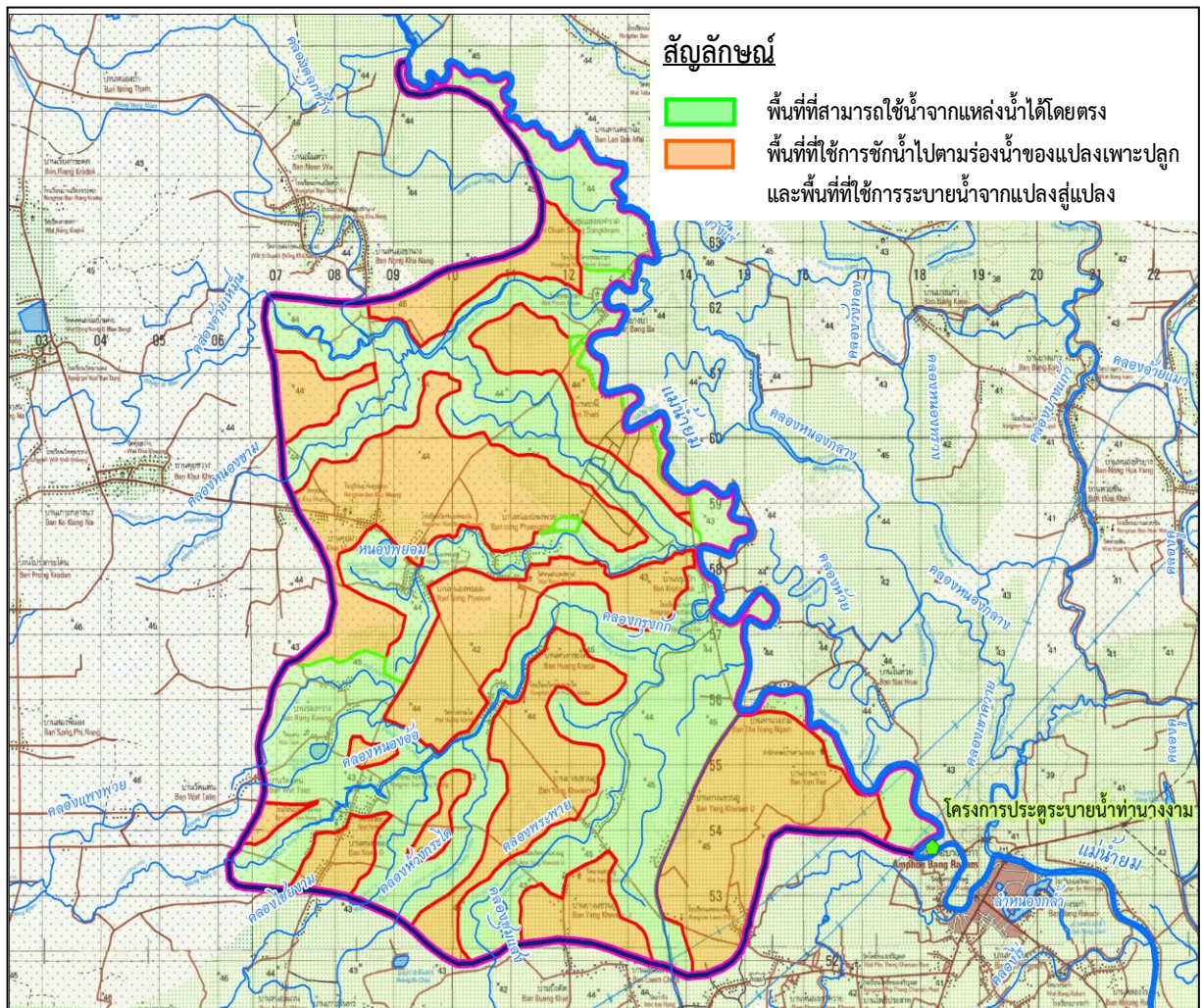
ลำดับที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละพื้นที่
1	ชุมแสงสงคราม	บางระกำ	พิษณุโลก	22,274	43.36
2	ทำนงงาม	บางระกำ	พิษณุโลก	8,855	17.24
3	คุยม่วง	บางระกำ	พิษณุโลก	8,726	16.98
4	บางระกำ	บางระกำ	พิษณุโลก	11,309	22.01
5	บึงกอก	บางระกำ	พิษณุโลก	210	0.41
รวม	5 ตำบล	1 อำเภอ	1 จังหวัด	51,375	100.00

พื้นที่ศักยภาพการส่งน้ำของประตูละบายน้ำท่านางงาม มีพื้นที่อยู่บริเวณฝั่งขวาของลำน้ำยม ตั้งแต่บริเวณตำแหน่งประตูละบายน้ำท่านางงาม ไปจนถึงประตูละบายน้ำบ้านวังสะตือ ซึ่งเมื่อมีการก่อสร้างประตูละบายน้ำท่านางงามที่สามารถเก็บกักน้ำในลำน้ำยมที่ระดับ +39.00 เมตร (รทก.) นอกจากนี้ประตูละบายน้ำยังสามารถทดน้ำเข้าสู่ลำน้ำสาขาในเขตพื้นที่รับประโยชน์ โดยในพื้นที่มีลำน้ำสาขาสายสำคัญ ได้แก่ คลองหนองขาม คลองแพงพวย คลองกรุงกรัก คลองหนองอ้อ และได้จำแนกพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการเป็นพื้นที่ที่สามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำได้โดยตรง พื้นที่ที่ใช้การชักน้ำไปตามร่องน้ำของแปลงเพาะปลูก และพื้นที่ที่ใช้การระบายน้ำจากแปลงสู่แปลง ดังรูปที่ 1.4-2

ดังนั้น การพัฒนาโครงการประตูละบายน้ำท่านางงาม จะทำให้มีปริมาตรเก็บกักน้ำรวม 11.10 ล้านลูกบาศก์เมตร ประกอบด้วย ปริมาตรเก็บกักทั้งจากในแม่น้ำยม 7.60 ล้านลูกบาศก์เมตร และ ปริมาตรเก็บกักในลำน้ำสาขาและแหล่งน้ำที่สามารถทดอัดน้ำเข้าไปตามระดับเก็บกักได้อีก 3.50 ล้านลูกบาศก์เมตร สำหรับพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการ 51,375 ไร่ เป็นการพิจารณาพื้นที่จากความสามารถในการทดอัดน้ำจากอาคารบังคับน้ำ โดยพิจารณาจากโครงข่ายแหล่งน้ำ - ลำน้ำสาขาต่าง ๆ ที่มีความสามารถในการเชื่อมโยงรับน้ำจากแม่น้ำยมทำให้สามารถเก็บกักน้ำที่ทุดขึ้นมาจากการเก็บกักน้ำของอาคารบังคับน้ำได้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะความสูงของภูมิประเทศให้มีความแตกต่างกับระดับน้ำเก็บกักไม่เกิน 2 เมตร ซึ่งจะทำให้เกษตรกรสามารถสูบน้ำจากลำน้ำ - แหล่งน้ำที่มีการกระจายอยู่ในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวขึ้นไปใช้ในแปลงเพาะปลูกได้ โดยสภาพลำน้ำและแหล่งน้ำที่อยู่ในบริเวณดังกล่าว ได้มีการพัฒนาขุดลอกลำน้ำสาขาสายต่าง ๆ ให้มีขนาดใหญ่และลึกขึ้นและมีความเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นพื้นที่รับประโยชน์ดังกล่าวจึงเป็นพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ทั้งจากการเก็บกักน้ำในแม่น้ำยม ตลอดจนการเก็บกักน้ำในลำน้ำสาขาและแหล่งน้ำที่มีการกระจายอยู่ในบริเวณพื้นที่รับประโยชน์

รูปที่ 1.4-1 ตำแหน่งที่ตั้งโครงการประตูประบายน้ำท่านางงาม จังหวัดพิษณุโลก

หมายเหตุ : 1) พื้นที่ที่สามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำได้โดยตรง มีพื้นที่ 27,929 ไร่ (ร้อยละ 54.36 ของพื้นที่รับประโยชน์ทั้งหมด)
2) พื้นที่ที่ใช้การชักน้ำไปตามร่องน้ำของแปลงเพาะปลูกและพื้นที่ที่ใช้การระบายน้ำจากแปลงสู่แปลง มีพื้นที่ 23,446 ไร่ (ร้อยละ 45.64 ของพื้นที่รับประโยชน์ทั้งหมด)

รูปที่ 1.4-2 การจำแนกพื้นที่รับประโยชน์ของประตูละบายน้ำท่านางงาม

1.5 ใบอนุญาตการก่อสร้างโครงการ

กรมชลประทาน ดำเนินการยื่นเรื่องขออนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำในเขตพื้นที่กรมเจ้าท่า ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 63 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในมาตรา 117 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือ ในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2535 เพื่อก่อสร้างอาคารป้องกันการกัดเซาะ โครงการประตูละบายน้ำท่านางงาม ตำบลท่านางงาม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ต่อสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาพิษณุโลก โดยได้รับใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ ดังนี้

1.5.1 ใบอนุญาตเลขที่ 014/2564 ออกเมื่อวันที่ 17 พ.ค. 2564 เพื่อปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ ประเภทเขื่อนป้องกันน้ำเซาะ (ป้องกันตลิ่ง) ฝั่งซ้าย กว้าง 37 เมตร ยาว 694 เมตร พื้นที่ล่วงล้ำน้ำ 25,678 ตารางเมตร และฝั่งขวา กว้าง 19 เมตร ยาว 29,230 ตารางเมตร (ฝั่งเหนือ) ดังรูปที่ 1.5-1

1.5.2 ใบอนุญาตเลขที่ 015/2564 ออกเมื่อวันที่ 19 พ.ค. 2564 เพื่อปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ ประเภทเขื่อนป้องกันน้ำเซาะ (ป้องกันตลิ่ง) ฝั่งซ้าย กว้าง 37 เมตร ยาว 553 เมตร พื้นที่ล่วงล้ำลำน้ำ 20,416 ตารางเมตร และฝั่งขวา กว้าง 19 เมตร ยาว 29,230 ตารางเมตร (ฝั่งท้ายน้ำ) ดังรูปที่ 1.5-2

เล่มที่ 1

เลขที่ 071

ใบอนุญาตเลขที่ ๐๑๕/๒๕๖๔
วันที่ ๑๙ พ.ค. ๒๕๖๔

กรมเจ้าท่า
ใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑๙ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖
แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย ฉบับที่ ๓๔ (พ.ศ. ๒๕๓๕)

ผู้อำนวยการสำนักงานปลัดกระทรวงและสิ่งแวดล้อมทางน้ำ/เจ้าท่าภูมิภาคที่ ๓ สาขาพิษณุโลก ผู้ได้รับ
มอบอำนาจจาก เจ้าท่า จากอธิบดีกรมเจ้าท่า ออกใบอนุญาตให้ กรมชลประทาน
โดย นายสุทธิ รักษ์จรูญ ผู้อำนวยการกองพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมชลประทาน

ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่เลขที่ ๘๓๓ ถนน ตำบล /แขวง ถนนนครไทยศรี
อำเภอ /เขต ดุสิต จังหวัด กรุงเทพมหานคร ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ
ประเภท เขื่อนป้องกันน้ำเซาะ(ป้องกันตลิ่ง) ฝั่งซ้าย กว้าง ๓๗ เมตร ยาว ๕๕๓ เมตร พื้นที่ล่วงล้ำลำน้ำ ๒๐,๔๑๖ ตารางเมตร
ฝั่งขวา กว้าง ๑๙ เมตร ยาว ๒๙,๒๓๐ เมตร พื้นที่ล่วงล้ำลำน้ำ ๒๙,๒๓๐ ตารางเมตร

วัตถุประสงค์... เพื่อป้องกันน้ำกัดเซาะและเป็นความระมัดระวังโครงการก่อสร้างประตูละบายน้ำทางวังงาม
ซึ่งเป็นอาคารสำหรับบังคับน้ำ/กักเก็บน้ำในลำน้ำยม
สถานที่ตั้งอยู่บริเวณ แม่น้ำยม หมู่ ๑๐ ตำบลวังงาม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก (ฝั่งเหนือลำน้ำ)
แผนที่กรมชลประทานแสดงเพื่อประโยชน์ในการชลประทาน ตำบล /แขวง พานางงาม
อำเภอ /เขต บางระกำ จังหวัด พิษณุโลก โดยมีเงื่อนไขดังที่แนบท้าย
ใบอนุญาตนี้

ลงชื่อ.....
(นายไพฑูริย์ จันทร์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาพิษณุโลก

เงื่อนไข

ข้อ ๑ ผู้รับอนุญาตต้องเริ่มดำเนินการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำภายในสิบสองเดือนนับแต่วันที่
ได้รับอนุญาต หากผู้รับอนุญาตไม่เริ่มดำเนินการปลูกสร้างภายในเวลาดังกล่าว ให้
ใบอนุญาตเป็นอันสิ้นสุด
ในกรณีผู้รับอนุญาตไม่อาจเริ่มดำเนินการปลูกสร้างภายในกำหนดเวลาผู้รับอนุญาต
อาจยื่นคำขอขยายระยะเวลาเริ่มดำเนินการได้ตามแบบที่อธิบดีกรมเจ้าท่ากำหนด

ข้อ ๒ เมื่อปรากฏในภายหลังว่าได้ออกใบอนุญาตโดยคลาดเคลื่อนหรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอัน
เป็นสาระสำคัญ เจ้าท่ามีอำนาจแก้ไขให้ถูกต้อง หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้

ข้อ ๓ ถ้าการดำเนินการของผู้รับอนุญาตเป็นเหตุให้เสียหายอย่างร้ายแรงแก่สิ่งแวดล้อม หรือเป็น
อุปสรรคอย่างร้ายแรงต่อการเดินเรือ หรือการกระทำความผิดทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย
หรือเดือดร้อนเกินกว่าที่จะคาดหมายได้ตามปกติ เจ้าท่ามีอำนาจสั่งให้หยุดการดำเนินการไว้
จนกว่าผู้รับใบอนุญาตจะจัดการแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายนั้นได้ และในกรณีที่เจ้าท่า
พิจารณาแล้วเห็นว่า หากให้มีการดำเนินการต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายเกินกว่า
ประโยชน์ที่จะได้จากการดำเนินการ เจ้าท่ามีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตได้

ข้อ ๔ ในกรณีที่รัฐบาลต้องการใช้พื้นที่ในบริเวณที่ผู้รับอนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำเพื่อ
ประโยชน์สำคัญของทางราชการ หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นแก่สาธารณะ ให้ผู้รับอนุญาตหรือ
ดอนสิ่งล่วงล้ำลำน้ำออกไปภายในเวลาอันควร และจะเรียกค่าเสียหาย หรือค่าใช้จ่าย
จากทางราชการมิได้

รูปที่ 1.5-1 ใบอนุญาตเลขที่ 014/2564

เล่มที่ 1

เลขที่ 072

ใบอนุญาตเลขที่ ๐๑๕/๒๕๖๔

วันที่ ๑๕ พ.ค. ๒๕๖๔

กรมเจ้าท่า
ใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖
แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๖๕)
ผู้อำนวยการสำนักงานปลัดกระทรวงและสิ่งแวดล้อมทางน้ำเจ้าท่าภูมิภาคที่ ๑ สาขาพิษณุโลก ผู้ได้รับ
มอบอำนาจเจ้าท่า จากอธิบดีกรมเจ้าท่า ออกใบอนุญาตให้ กรมชลประทาน
โดย นายชวลิต รักจิตร ผู้อำนวยการกองพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมชลประทาน
ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่เลขที่ ๘๑๑ ถนน ตำบล / แขวง ถนนนครราชสีมา
อำเภอ / เขต เทศบาล จังหวัด กรุงเทพมหานคร ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ
ประเภทเขื่อนป้องกันน้ำเซาะ (ป้องกันตลิ่ง) มีชัย กว้าง ๑๗ เมตร ยาว ๕๕๓ เมตร พื้นที่สิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ๒๐,๕๑๖ ตารางเมตร
ฝั่งขวา กว้าง ๑๗ เมตร ยาว ๕๑๘ เมตร พื้นที่สิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ๑๕,๘๓๖ ตารางเมตร
วัตถุประสงค์ เพื่อป้องกันน้ำกัดเซาะและเป็นอาคารประกอบโครงการก่อสร้างประตูระบายน้ำท่าวังงาม
ซึ่งเป็นอาคารสำหรับบังคับน้ำ/กักเก็บน้ำในลำน้ำยม
สถานที่ตั้งอยู่บริเวณ แม่น้ำยม หมู่ ๑๐ ตำบลท่าวังงาม อำเภอวังสะพุง จังหวัดพิษณุโลก (ฝั่งซ้ายแม่น้ำ)
หน้าที่การทรงกรมการสิ่งเพื่อประโยชน์ในการชลประทาน ตำบล / แขวง ท่าวังงาม
อำเภอ / เขต บางระมาด จังหวัด พิษณุโลก โดยมีเงื่อนไขดังที่แนบท้าย
ใบอนุญาตนี้

ลงชื่อ (นายอินทร์ ใจรัง) (นายอินทร์ ใจรัง)

ผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาพิษณุโลก

เงื่อนไข

กรมเจ้าท่า

- ข้อ ๑ ผู้รับใบอนุญาตต้องเริ่มดำเนินการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำภายในสิบสองเดือนนับแต่วันที่
ได้รับอนุญาต หากผู้รับใบอนุญาตไม่เริ่มดำเนินการปลูกสร้างภายในเวลาดังกล่าว ให้
ใบอนุญาตเป็นอันสิ้นสุด
- ในการนี้ผู้รับใบอนุญาตไม่อาจเริ่มดำเนินการปลูกสร้างภายในกำหนดเวลาที่ได้รับอนุญาต
อาจยื่นคำขอขยายระยะเวลาเริ่มดำเนินการได้ตามแบบที่อธิบดีกรมเจ้าท่ากำหนด
- ข้อ ๒ เมื่อปรากฏในภายหลังว่าได้ออกใบอนุญาตโดยคลาดเคลื่อนหรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอัน
เป็นสาระสำคัญ เจ้าท่ามีอำนาจแก้ไขให้ถูกต้อง หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้
- ข้อ ๓ ถ้าการดำเนินการของผู้รับใบอนุญาตเป็นเหตุให้เสียหายอย่างร้ายแรงแก่สิ่งแวดล้อม หรือเป็น
อุปสรรคอย่างร้ายแรงต่อการเดินเรือ หรือการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย
หรือเดือดร้อนเกินกว่าที่จะคาดหมายได้ตามปกติ เจ้าท่ามีอำนาจสั่งให้หยุดการดำเนินการไว้
จนกว่าผู้รับใบอนุญาตจะจัดการแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายนั้นได้ และในกรณีที่เจ้าท่า
พิจารณาแล้วเห็นว่า หากให้มีการดำเนินการต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายเกินกว่า
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินการ เจ้าท่ามีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตได้
- ข้อ ๔ ในการนี้ที่รัฐบาลต้องการใช้พื้นที่ในบริเวณที่ผู้รับอนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำเพื่อ
ประโยชน์สำคัญของทางราชการ หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นแก่สาธารณะ ให้ผู้รับอนุญาตหรือ
ถอนสิ่งล่วงล้ำลำน้ำออกไปภายในเวลาอันสมควร และจะเรียกค่าเสียหาย หรือค่าใช้จ่าย
จากทางราชการมิได้

รูปที่ 1.5-2 ใบอนุญาตเลขที่ 015/2564

1.6 ความก้าวหน้าการก่อสร้างโครงการ

ประตุน้ำท่าทางน้ำท่าทางเริ่มการก่อสร้างในปี พ.ศ. 2562 และแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2566 ต่อมาในปี พ.ศ. 2567 สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 ดำเนินการส่งมอบโครงการให้แก่โครงการชลประทานพิษณุโลก สำนักงานชลประทานที่ 3 เพื่อบริหารจัดการน้ำ และดูแลบำรุงรักษาต่อไป ทั้งนี้ ประตุน้ำท่าทางน้ำท่าทางได้เริ่มเก็บกักน้ำเมื่อเดือนธันวาคม 2566 และจากข้อมูลสรุปรายงานภาพรวมสถานการณ์น้ำ และการบริหารจัดการน้ำ ปี 2569 ประจำวันที่ 17 กรกฎาคม 2569 พบว่า มีระดับน้ำด้านเหนือหน้า +39.22 เมตร (รทก.) สถานการณ์น้ำปกติ และมีแนวโน้มลดลง

รูปที่ 1.6-1 โครงการประตุน้ำท่าทางน้ำท่าทาง

1.7 ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ

1.7.1 ผลกระทบด้านบวก

- 1) ลักษณะภูมิประเทศ จะส่งผลให้ความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยจำกัดอยู่เฉพาะบริเวณโดยรอบ
- 2) อุทกวิทยาน้ำผิวดิน ช่วงฤดูแล้งจะดำเนินการระบายน้ำให้แก่พื้นที่ชลประทานและรักษาระบบนิเวศ จึงเป็นผลดีต่อพื้นที่ทำนน้ำของแม่น้ำยม
- 3) อุทกธรณีนํ้าใต้ดิน ระดับนํ้าใต้ดินบริเวณทำนน้ำอาจเพิ่มขึ้น จะช่วยให้มีนํ้าใต้ดิน เพื่อการอุปโภคบริโภคได้มากขึ้น
- 4) พื้นที่ชุ่มน้ำ การกักเก็บนํ้าในแม่นํ้ายม และการทอนนํ้าเข้าลํานํ้าสาขา จะช่วยให้แหล่งนํ้ามีปริมาณนํ้าเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะฤดูแล้ง ซึ่งปัจจุบันต้นเขิน แห่งขอต จึงเป็นการเพิ่มคุณค่าด้านการใช้ประโยชน์เพื่อการอุปโภคบริโภค การเกษตร และแหล่งทำการประมงของประชาชนในพื้นที่
- 5) สิ่งมีชีวิตในนํ้า การเก็บกักนํ้าในลํานํ้าแม่นํ้ายม ทำให้อมีนํ้าในลํานํ้าตลอดปี เป็นการเพิ่มแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์นํ้า คาดว่าจะมีผลผลิตสัตว์นํ้าเพิ่มขึ้นประมาณ 5.98 กก./ไร่
- 6) ระบบชลประทาน สามารถบรรเทาการขาดแคลนนํ้าบริเวณพื้นที่รับประโยชน์ 51,375 ไร่
- 7) เกษตรกรรมและปศุสัตว์ การมีปริมาณนํ้าเพียงพอต่อการเพาะปลูกพืชจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน โดยมีค่า CI เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 197.25 เป็นร้อยละ 200.68 ซึ่งมีผลกระทบอยู่ในระดับมาก
- 8) การใช้นํ้า จะสามารถส่งนํ้าให้ พื้นที่รับประโยชน์ 51,375 ไร่ (30.36 ล้าน ลบ.ม./ปี) และสามารถจัดสรรนํ้า เพื่อรักษาระบบนิเวศทำนน้ำในฤดูแล้งได้ 0.84 ลบ.ม./วินาที หรือ 13.15 ล้านลบ.ม./ปี ซึ่งปัจจุบัน มีนํ้าน้อยหรือแทบไม่มีนํ้าเลย
- 9) การบริหารการใช้นํ้า บริเวณพื้นที่นี้จะไม่สามารถบริหารจัดการได้ ปริมาณนํ้าหลากที่เกิดขึ้นจะขังอยู่ในแปลงเพาะปลูกและที่ลุ่มต่ำ ซึ่งจะระบายได้ก็ต่อเมื่อระดับนํ้าในแม่นํ้ายมลดลง ประตุระบายนํ้าจะเป็นเครื่องมือในการช่วยบริหารจัดการนํ้าหลากและนํ้าแล้ง ฤดูแล้งสามารถควบคุมการระบายนํ้าทั้งเพื่อรักษาระบบนิเวศทำนน้ำและการระบายนํ้าให้กับโครงการพัฒนาแหล่งนํ้า/โครงการสูบนํ้าด้วยไฟฟ้าด้านทำนน้ำ ส่วนฤดูนํ้าหลาก จะควบคุมระดับนํ้าด้านเหนืออาคาร ช่วยชะลอปริมาณนํ้าที่จะไหลไปสมทบในพื้นที่ตอนล่าง
- 10) การระบายนํ้าและการบรรเทาอุทกภัย ช่วงฤดูแล้ง (พ.ย. - เม.ย.) จะมีการระบายนํ้าให้กับผู้ใช้นํ้าท้ายโครงการ รวม 7.09 ล้าน ลบ.ม. และระบายนํ้า เพื่อรักษาระบบนิเวศ ทำนน้ำรวม 13.15 ล้านลบ.ม. และช่วงฤดูฝนโดยเฉพาะช่วงที่เกิดเหตุการณ์นํ้าหลาก จะสามารถช่วยชะลอปริมาณนํ้าหลากที่อยู่ในพื้นที่ด้านเหนืออาคารไม่ไหลหลากลงไปสมทบกับปริมาณนํ้าหลากในพื้นที่ตอนล่าง
- 11) การประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์นํ้า การเก็บกักนํ้าในแม่นํ้ายม และลํานํ้าสาขา เป็นการเพิ่มแหล่งที่อยู่อาศัยของปลาและส่งผลให้ผลผลิตปลาเพิ่มขึ้น และการระบายนํ้าด้านทำนน้ำทำให้อมีปริมาณนํ้าสม่ำเสมอมากกว่าปัจจุบันที่มีนํ้าน้อย และบางช่วงแห่งขอต จึงช่วยเอื้อประโยชน์ต่อการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์นํ้าในพื้นที่มากขึ้น
- 12) การใช้ประโยชน์ที่ดิน การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่รับประโยชน์ มีประสิทธิภาพการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรเพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการสูบนํ้า เนื่องจากมีนํ้าพอเพียงต่อการเกษตร โดยมีค่า CI เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 197.25 เป็นร้อยละ 200.68
- 13) โรงงานอุตสาหกรรม การมีแหล่งนํ้าต้นทุน จะทำการเกษตรได้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะสนับสนุนให้มีการลงทุนด้านอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมากขึ้น
- 14) การคมนาคมขนส่ง การคมนาคมทางบก การปรับปรุงและก่อสร้างถนนทางเข้าหัวงานจะทำให้การคมนาคมในพื้นที่สะดวกยิ่งขึ้น

15) การจัดการลุ่มน้ำ การกักเก็บน้ำในแม่น้ำยมเป็นการควบคุมปริมาณและการไหลของน้ำ ด้านท้ายน้ำให้สม่ำเสมอและสอดคล้องกับความต้องการใช้น้ำในทุกช่วงฤดูกาลได้มากขึ้น ซึ่งช่วยลดปัญหา การขาดแคลนน้ำและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

16) เศรษฐกิจและสังคม

16.1) ในด้านเศรษฐกิจ อาชีพ และการผลิต การมีโครงการทำให้ประชาชนทั้งสองฝั่งแม่น้ำ สามารถนำน้ำไปใช้ได้อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งสองฝั่งแม่น้ำ

16.2) สาธารณสุข บริการชุมชน และการจัดการสิ่งแวดล้อม การมีโครงการทำให้ประชาชน มีรายได้จากการผลิตมากขึ้น ลดความกังวลเรื่องน้ำอุปโภค ทำให้สภาพทางเศรษฐกิจและสภาพจิตใจดีขึ้น โอกาสในการดูแลสุขภาพสุขภาพมากขึ้น ทำให้สุขภาพอนามัยทั่วไปดีขึ้น

16.3) ศิลปะวัฒนธรรมและสุนทรียภาพ การมีโครงการทำให้ประชาชนมีน้ำใช้ในการเกษตร เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อรายได้ และคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้ประชาชนออกมาร่วมทำกิจกรรมที่ส่งเสริม ศิลปะวัฒนธรรม ประเพณี ได้อย่างมีความสุข

16.4) ศักยภาพชุมชนและการมีส่วนร่วม มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำในการจัดการ ซึ่งเป็นการ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน และเสริมศักยภาพในการเพาะปลูกพืชให้กลุ่มเกษตรกรในชุมชน

17) สุขภาพอนามัย และการบริการสาธารณสุข

17.1) การได้รับพิษจากสารเคมีการเกษตร เกษตรกรมีรายได้จากการเกษตรเพิ่มขึ้น ทำให้ สามารถซื้อเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ปลอดภัยได้ โอกาสที่จะได้รับและสัมผัสกับสารเคมีทางการเกษตรลดลง

17.2) การแพร่ระบาดของพาหะนำโรค การมีแหล่งน้ำที่สะอาดเพิ่มขึ้น จะช่วยลดการแพร่ กระจายของโรคต่าง ๆ ได้

17.3) สุขภาพจิตของประชาชน การมีโครงการทำให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น การว่างงาน และ ปัญหาทางด้านสังคมลดลง ส่งผลให้ประชาชนมีสุขภาพจิตดีขึ้น

17.4) ภาวะโภชนาการ ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจะสามารถเลือกซื้ออาหารที่ดีต่อสุขภาพ ทำให้ ภาวะโภชนาการดีขึ้น

17.5) สถานบริการด้านสาธารณสุข ชุมชนมีเศรษฐกิจดีขึ้นจะทำให้มีความตระหนักด้านสุขภาพ จะช่วยลดภาระการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข

17.6) อนามัยสิ่งแวดล้อม การมีแหล่งน้ำเพิ่มขึ้นจะช่วยบรรเทาการขาดแคลนน้ำเพื่อการ อุปโภคบริโภค ส่งผลให้สุขภาพอนามัยและสภาพแวดล้อมดีขึ้น

18) การท่องเที่ยว กีฬา แหล่งนันทนาการ และสุนทรียภาพ การปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณห้วยงาน และอาคารประกอบทำให้มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น

1.7.2 ผลกระทบด้านลบ

1) ทรัพยากรดิน จะทำให้ดินในพื้นที่รับประโยชน์มีความชุ่มชื้น และมีการใช้ประโยชน์จากดิน เพิ่มขึ้น มีการปลูกพืชเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง หากขาดการบำรุงรักษาที่ดีพอ หรือมีการใช้ปุ๋ยเคมีเฉพาะธาตุ อาหารหลัก ทำให้ดินขาดธาตุอาหารรอง และจุลธาตุได้

2) ตะกอน การเพาะปลูกที่เพิ่มขึ้น จะเป็นการเปิดหน้าดินทำให้เกิดการชะล้างตะกอนดินลงสู่ แหล่งน้ำเพิ่มขึ้นได้ แต่เนื่องจากพื้นที่ในเขตชลประทานของโครงการปัจจุบันเป็นพื้นที่เกษตรกรรมอยู่แล้ว ซึ่งมี ผลกระทบอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) อุทกวิทยาน้ำผิวดิน ปริมาณน้ำท่าด้านท้ายน้ำลดลงจากเดิมเฉลี่ยร้อยละ 0.73 โดยลดลงในฤดูฝน ร้อยละ 0.44 เนื่องจากการกักเก็บน้ำไว้ในลำน้ำ และนำมาใช้ในฤดูแล้ง ซึ่งมีผลกระทบอยู่ในระดับน้อย

4) สัตว์ป่า สัตว์ป่าได้รับผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์น้อย สามารถปรับตัวและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อให้ดำรงชีวิตต่อไปได้ ซึ่งมีผลกระทบอยู่ในระดับน้อย

5) การจัดการน้ำเสียสิ่งปฏิกูล และขยะมูลฝอย

5.1) จะมีน้ำเสียเกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่สำนักงานและนักท่องเที่ยว (25 คน/วัน) รวม 7.05 ลบ.ม./วัน โดยน้ำเสียจะถูกรวบรวมลงสู่บ่อดักตะกอนและบ่อดักไขมัน ซึ่งมีผลกระทบอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2) จะมีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่สำนักงานและนักท่องเที่ยว รวม 25.5 กก./วัน หรือ 9,307.5 กก./ปี ซึ่งจะถูกเก็บรวบรวมลงภาชนะรองรับและให้องค์การบริหารส่วนตำบลท่านางงามนำไปกำจัด ซึ่งมีผลกระทบอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6) สุขภาพอนามัย และการบริการสาธารณสุข

6.1) การได้รับพิษจากสารเคมีการเกษตร เกษตรกรจะทำการเพาะปลูกได้เพิ่มขึ้น จึงมีโอกาที่จะได้รับ และสัมผัสกับสารเคมีทางการเกษตรมากขึ้น

6.2) การแพร่ระบาดของพาหะนำโรค การมีแหล่งน้ำ และพื้นที่การเกษตรมากขึ้นจะส่งผลให้ความชุกชุมของสัตว์ และแมลงนำโรคเพิ่มขึ้น

6.3) สุขภาพจิตของประชาชน แรงงานต่างถิ่นเข้ามาทำงาน ประชากรหนาแน่นขึ้น ประชาชนในท้องถิ่นเครียดเพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลกระทบอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6.4) ภาวะโภชนาการ ประชาชนกินดีอยู่ดีขึ้นแต่ไม่ออกกำลังกาย ซึ่งมีผลกระทบอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6.5) สถานบริการด้านสาธารณสุข มีแรงงานเข้ามาทำงานเพิ่มขึ้น ความต้องการด้านการแพทย์ และสาธารณสุขจึงเพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลกระทบอยู่ในระดับน้อย

6.6) อนามัยสิ่งแวดล้อม หากจัดการด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมไม่ดี การมีน้ำเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้โรคจากน้ำเป็นสื่อและพาหะนำโรคเพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง

1.8 แผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การก่อสร้างโครงการประตุน้ำท่านางงาม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งผลกระทบทางบวกและทางลบที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาโครงการทั้งในระยะก่อสร้างและระยะดำเนินการ กรมชลประทานจึงจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขและแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Mitigation Plans; EIMP) เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบหรือเป็นการลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาโครงการ ให้อยู่ในระดับไม่เกินมาตรฐานที่กำหนดไว้และให้อยู่ในระดับที่ประชาชนยอมรับได้ รวมทั้งได้จัดเตรียมแผนส่งเสริมผลประโยชน์ต่างๆ ของโครงการให้เพิ่มพูนมากขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด โดยดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 – พ.ศ. 2575 รวมระยะเวลา 13 ปี ดังตารางที่ 1.8-1 ซึ่งประกอบด้วย 20 แผน ดังนี้

1.8.1 แผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม จำนวน 9 แผน

1) แผนเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจด้านการป้องกันแก้ไขและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

- 2) แผนการฟื้นฟูและจัดภูมิทัศน์บริเวณหัวงานประตูระบายน้ำเพื่อการท่องเที่ยว
- 3) แผนการบริหารการใช้น้ำและองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำ
- 4) แผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มียุงและอาหารเป็นสื่อ
- 5) แผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังพาหะและโรคติดต่อนำโดยแมลง
- 6) แผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม
- 7) แผนการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการประมง
- 8) แผนการพัฒนาและป้องกันการเสื่อมโทรมของคุณภาพดิน
- 9) แผนการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร

1.8.2 แผนปฏิบัติการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม จำนวน 11 แผน

- 1) แผนการติดตามตรวจสอบด้านสภาพภูมิอากาศและอุทกนิเวศวิทยา
- 2) แผนการติดตามตรวจสอบด้านอุทกวิทยาน้ำผิวดิน
- 3) แผนการติดตามตรวจสอบด้านคุณภาพน้ำผิวดิน
- 4) แผนการติดตามตรวจสอบระดับน้ำใต้ดินและคุณภาพน้ำใต้ดิน
- 5) แผนการติดตามตรวจสอบด้านทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน
- 6) แผนการติดตามตรวจสอบด้านการกัดเซาะและการตกตะกอน
- 7) แผนการติดตามตรวจสอบด้านนิเวศวิทยาทางน้ำและทรัพยากรการประมง
- 9) แผนการติดตามตรวจสอบด้านสภาพเศรษฐกิจสังคม
- 10) แผนการเฝ้าระวังความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเคมี
- 11) แผนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และติดตามตรวจสอบผลกระทบ

ตารางที่ 1.8-1 สรุปแผนการปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการประตุน้ำท่าทางน้ำ
อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ปีดำเนินการ												
		ระยะก่อสร้าง				ระยะดำเนินการ								
		2563	2564	2565	2566	2567	2568	2569	2570	2571	2572	2573	2574	2575
1. แผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม														
1.1 แผนเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจด้านการป้องกันแก้ไขและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3													
1.2 แผนการฟื้นฟูและจัดภูมิทัศน์บริเวณหัวงานประตูระบายน้ำเพื่อการท่องเที่ยว	สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3													
1.3 แผนการบริหารการใช้และองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำ	โครงการชลประทานพิษณุโลก													
1.4 แผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อ	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2													
1.5 แผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังพาหะและโรคติดต่อฯโดยแมลง	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2													
1.6 แผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก													
1.7 แผนการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการประมง	สำนักงานประมงจังหวัดพิษณุโลก และศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพิษณุโลก													
1.8 แผนการพัฒนาและป้องกันการเสื่อมโทรมของคุณภาพดิน	กรมพัฒนาที่ดิน													
1.9 แผนการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร	กรมส่งเสริมการเกษตร													
2. แผนปฏิบัติการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม														
2.1 แผนการติดตามตรวจสอบด้านสภาพภูมิอากาศและอุตุนิยมวิทยา	ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง													
2.2 แผนการติดตามตรวจสอบด้านอุทกวิทยาน้ำผิวดิน	ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง													
2.3 แผนการติดตามตรวจสอบด้านคุณภาพน้ำผิวดิน	สำนักบริหารโครงการ													
2.4 แผนการติดตามตรวจสอบระดับน้ำใต้ดินและคุณภาพน้ำใต้ดิน	สำนักสำรวจด้านวิศวกรรมและธรณีวิทยา													
2.5 แผนการติดตามตรวจสอบด้านทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน	กรมพัฒนาที่ดิน และมหาวิทยาลัยนเรศวร													
2.6 แผนการติดตามตรวจสอบด้านการกักเซาะและการตกตะกอน	ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง													
2.7 แผนการติดตามตรวจสอบด้านนิเวศวิทยาทางน้ำและทรัพยากรการประมง	ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพิษณุโลก													
2.8 แผนการติดตามตรวจสอบด้านการเกษตรกรรม	กรมส่งเสริมการเกษตร													
2.9 แผนการติดตามตรวจสอบด้านสภาพเศรษฐกิจสังคม	สำนักบริหารโครงการ													
2.10 แผนการเฝ้าระวังความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเคมี	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก													
2.11 แผนติดตามการปฏิบัติงานการป้องกันแก้ไข และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สำนักบริหารโครงการ													